

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет музичного мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії ХДАК

Наталія РЯБУХА

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

для здобуття ступеня **магістра**

на основі здобутого ступеня вищої освіти або освітньо-кваліфікаційного рівня
(НРК6 та НРК7)

**(спеціальність 025 «Музичне мистецтво»,
освітня програма «Хорове диригування»)**

Розглянуто і затверджено
на засіданні Ради факультету
музичного мистецтва
Протокол № 8
від 11.03. 2024 р.

Харків – 2024

Фаховий іспит проводиться з метою виявлення знань та фахових компетентностей вступників, які бажають продовжити навчання в ХДАК для здобуття ступеня магістр з метою удосконалення професійної майстерності у подальшій творчо-виконавській, педагогічній та науковій діяльності в галузі музичного мистецтва, а також роботи в професійних концертних та музично-театральних закладах.

На навчання за ступенем «магістр» приймаються випускники ЗВО III-IV рівнів акредитації з кваліфікацією «бакалавр музичного мистецтва». Вступники повинні мати необхідний рівень професійної майстерності, володіти знаннями, уміннями та навичками з основних спеціальних дисциплін («Хорове диригування», «Хоровий клас», «Методика викладання спеціальних дисциплін», «Постановка голосу», «Читання хорових партитур», «Аранжування», «Хорова література», «Історія хорового мистецтва», «Історія світової музики», «Історія української музики», «Музична естетика», «Музична психологія» тощо); виявляти обізнаність у галузі теорії та історії музичного, зокрема хорового мистецтва, оперувати професійною термінологією.

Під час випробування вступник повинен виявити:

Знання:

- теорії та історії музики, гармонії, поліфонії, музичної форми, хоровознавства;
- процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями певного періоду;
- жанрово-стильових особливостей творів національних та зарубіжних композиторів різноманітних шкіл та художніх напрямків;
- творів сучасної хорової літератури полі стилістичного напрямку, а також складної музичної мови та фактури;
- принципів, методів, форм та засобів роботи над хоровою партитурою;
- принципів створення та реалізації виконавської інтерпретації у професійній діяльності диригента-хормейстера;
- найважливіших напрямків розробки актуальних проблем диригування в сучасній науковій літературі;
- основних закономірностей й сучасних досягнень з теорії, історії та методології музичного мистецтва;
- методики викладання курсу «Диригування» в учбових закладах;
- технології виконання хорових творів засобами мануальної техніки більш складних за стилем.

Уміння:

- обґрунтовано висловлювати особисту думку з питань теорії та історії вітчизняної і світової музичної культури;
- орієнтуватися в літературі з теорії, методики та практики викладання курсу «Диригування» та «Методика викладання спеціальних дисциплін»;
- вільно користуватися диригентським жестом в процесі роботи над хоровим твором;
- працювати над подальшим вдосконаленням виконавської майстерності;
- диригувати творами поліфонічного складу фактури;
- робити загальний, музично-теоретичний аналіз хорової партитури, побудову музичної форми твору з детальним розглядом музично-тематичного матеріалу і фактурного викладу;
- оволодіти умінням інтонаційно-стильового аналізу сучасних хорових творів різних стилів і жанрів та використати цей аналіз в виконавській інтерпретації;
- розробляти виконавський план твору і визначати конкретні засоби для його практичного втілення;
- обґрунтувати диригентсько-виконавську трактовку, характеристику засобів виразності (темпоритму, динаміки, фразування, характеру звуковедення, штрихів, акцентів, фермат, цезури, паузи, rubato, тембрових особливостей, агогіки, визначенню часткових та загальних динамічних змістовних кульмінацій);
- виявляти диригентсько-виконавські труднощі та шляхи їх подолання;
- інтерпретувати художні образи у виконавській і педагогічній діяльності;
- інтерпретувати композиційну роботу з хоровим колективом та виконувати диригентські обов'язки;
- встановлювати контакт із виконавцями в процесі репетиційної та концертної роботи;
- взаємодіяти з аудиторією для донесення художньої концепції твору, вільно і впевнено репрезентувати власну виконавську інтерпретацію.

Наявність навичок:

- вільного володіння диригентською технікою та виконавськими засобами виразності;
- слухового, метро-ритмічного й емоційного самоконтролю під час концертного виступу;

- диригентської майстерності та здатність до її вдосконалення через застосування відповідних практичних і репетиційних методик.

На період воєнного стану творчий конкурс проводиться в дистанційному режимі.

Абітурієнти завчасно надсилають відеозапис або доступ на посилання відеозаписів (розміщених на платформі YouTube) виконавської програми творчого конкурсу на електронну адресу приймальної комісії.

Вимоги до надісланих відеоматеріалів:

- запис програми надсилається одним або декількома посиланнями;
- відеозапис має бути якісним за звуковими й візуальними параметрами;
- на відео обов'язково має бути підписано ім'я та прізвище виконавця, програма, що виконується;
- запис проводиться на нерухому камеру без монтажу та спеціальних ефектів, а також в кадр має бути вміщений виконавець повністю в анфас;
- на записі повинно бути чітко видно інструмент, руки та обличчя виконавця.

Термін проведення (а також термін проведення консультації) буде розміщено додатково на сайті академії (в розділі «Розклад вступних іспитів»).

Творчий конкурс передбачає виконання випускником програми напам'ять, яка за ступенем складності відповідає випускній програмі освітнього ступеня «бакалавр» (програма з диригування).

Під час творчого конкурсу вступник має продемонструвати:

- високий рівень технічної майстерності, професійне володіння комплексом прийомів і засобів виконавської виразності;
- художньо-переконливу інтерпретацію хорових творів, що відповідає жанрово-стильовим ознакам;
- артистизм, високий художньо-емоційний рівень виконання творів.

Вимоги до програми з фаху:

- диригування двох контрастних за темпом та характером хорових творів (один твір а cappella та один із супроводом);
- виконання одного вокального твору (народна або авторська пісня, романс, арія тощо);
- виконання на фортепіано 1 твору класичного або сучасного репертуару (поліфонія, велика форма та п'єса або етюд).

Екзаменаційна комісія враховує наступний комплекс професійних даних абітурієнта:

- диригентсько-виконавські дані – воля, комунікабельність, пластичність рук тощо;
- відчуття художнього змісту, жанрових та стилістичних особливостей творів, формотворення;
- виразність фразування, різноплановість динаміки;

– належне володіння техніко-виконавською майстерністю, артистичний темперамент.

Термін проведення творчого конкурсу (а також термін проведення консультацій) буде розміщено додатково на сайті академії (в розділі «Розклад вступних іспитів»).

Загальна оцінка виставляється за **200-бальною** шкалою оцінювання. Абітурієнти, які отримали під час творчого конкурсу **менше 124 балів**, до участі в конкурсі щодо зарахування для здобуття освіти не допускаються.

Структура оцінки за проходження творчого конкурсу

№	Основні завдання першого елемента творчого конкурсу	Кількість балів
	Диригування двох контрастних за темпом та характером хорових творів (один твір <i>a cappella</i> та один із супроводом)	1-150
	Виконання одного вокального твору (народна або авторська пісня, романс, арія тощо)	1-50
Максимальна кількість балів		200

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ АБІТУРІЄНТІВ,
ЯКІ ВСТУПАЮТЬ ДО ХДАК У 2024 РОЦІ
на спеціальність «Музичне мистецтво»
для здобуття ступеня магістр**

Рівні оцінки	Критерії оцінювання
1. Початковий до 123 балів	Абітурієнт не виконав основні завдання творчого конкурсу. Майже не володіє диригентськими навичками. Має серйозні вади голосового апарату. Відсутні музичні здібності.
	Абітурієнт не виконав основні завдання творчого конкурсу. Володіє диригентськими навичками на початковому рівні. Майже відсутні музичні та вокальні здібності.
2. Середній 124 – 149 балів	Абітурієнт виконав деякі завдання творчого конкурсу, але продемонстрував рівень диригування та володіння голосовим апаратом на дуже низькому рівні.
	Абітурієнт виконав основні завдання творчого конкурсу, але продемонстрував рівень диригування та володіння голосовим апаратом на низькому рівні.
	Абітурієнт виконав основні завдання творчого конкурсу, але продемонстрував рівень диригування та володіння голосовим апаратом на низькому рівні. Програма лише частково відповідає вимогам.
3. Достатній 150 – 175 балів	Абітурієнт виконав основні завдання творчого конкурсу, але програми, що були виконані з диригування, не в повній мірі відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт має достатньо розвинутий диригентський та голосовий апарат, але не в повному обсязі продемонстрував наявність необхідних навичок виконання.
	Абітурієнт виконав основні завдання творчого конкурсу, але програми з диригування не в повній мірі відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт має достатньо розвинутий диригентський та голосовий апарат.
	Абітурієнт виконав основні завдання творчого конкурсу, програми, що були виконані відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт має достатньо розвинутий диригентський та голосовий апарат, володіє навичками цілісного комплексного аналізу матеріалу, здатний систематизувати та узагальнювати набуті знання.
4. Високий 176 – 200 балів	Абітурієнт виконав усі завдання творчого конкурсу. Програми, що були виконані повністю відповідають вимогам. Абітурієнт має високорозвинений диригентський та

	голосовий апарат, проте виявляє деякі огріхи у відчутті форми, відтворенні художнього образу.
	Абітурієнт на високому рівні виконав усі завдання творчого конкурсу. Програми, що були виконані повністю відповідають вимогам. Абітурієнт має високорозвинений диригентський та голосовий апарат, проте виявляє дрібні огріхи у відчутті форми, відтворенні художнього образу.
	Абітурієнт бездоганно виконав усі завдання творчого конкурсу. Програми, що були виконані повністю відповідають вимогам і виконані на дуже високому художньому рівні. Абітурієнт має високорозвинений диригентський та голосовий апарат.

ЛІТЕРАТУРА

1. Барська З. Гармонічне сольфеджіо на основі української музики. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2017. 80 с.
2. Берегова О. Музика ХХ – ХХІ століть. Східна Європа та українське зарубіжжя. Частина перша : підручник для вищих мистецьких навч. закладів України III – IV рівнів акредитації. К. : НМАУ імені П.І. Чайковського, 2012. 294 с.
3. Бодак Я. Історія західноєвропейської музики від найдавніших часів до XVII століття: навчальний посібник / редакційна колегія : Я.Кеньо, З.Лельо, Б.Пиц. Дрогобич: Коло, 2017. 280 с.
4. Верещагіна О., Холодкова Л. Історія української музики ХХ століття : навч. посіб. К. : Освіта, 2008.
5. Грінченко М. О. Історія української музики : дослідження. К. : 1992. 278 с.
6. Епохи історії музики в окремих викладах: В 2 ч. / пер. з нім. та ред.-упор. Ю.Є.Семенов. Ч.1. Арс-антика, Арс-нова, Гуманізм. Ренесанс. Одеса: «Будівельник», 2003. 188 с.
7. Дідич Г. Історія західноєвропейської музики. Ч.І. Кіровоград, 2005. 226 с.
8. Епохи історії музики в окремих викладах: В 2 ч. / пер. з нім. та ред.-упор. Ю. Є. Семенов. Ч. 2. Бароко, Класика, Романтика, Нова музика. Одеса: «Будівельник», 2004. 240 с.
9. Єржемський О. Психологія диригента. К. : Муз. Україна, 1991. 103 с.
10. Зарубіжна музична культура ХVII – ХХ ст.: тематичний збірник наукових праць / Гол. редактор М. Черкашина. К.: «Компас», 1991. 160 с.
11. Іванова І. Л., Куколь Г. В., Черкашина М. Р. Історія опери : навч. посіб. К. : Музична Україна, 1998. 247 с.
12. Історія української музики. В 6 т. : наук. видання / АН УРСР. Ін-т мист-ва, фолькл. та етногр. ім. М. Т. Рильського; Ред. кол. М. Гордійчук і ін. (голова), О. Костюк, Т. Булат та ін. К. : Наук. думка, 1989-2004.

13. Кияновська Л. Українська музична культура. 2-е вид. Тернопіль, 2000. 316 с.
14. Кияновська Л.О. Сильова еволюція галицької музичної культури ХІХ – ХХ ст. Тернопіль : Астон, 2000. 340 с.
15. Коломоєць О. М. Хорознавство. Київ : Либідь, 2001. 167 с.
16. Композитори: Енциклопедичне видання / пер. з нім. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2010. 432 с.
17. Корній Л. Історія української музики : підручник. – Київ – Харків – Нью-Йорк: Вид-во М. П. Коць, 2001. Ч. 3. 480 с.
18. Корній Л. Історія української музики : підручник. Київ – Харків – Нью-Йорк: Вид-во М. П. Коць, 1998. Ч. 2. 388 с.
19. Лемішко М. Гармонія. Частина І. Діатоніка : навч. посіб. для вищих навч. закладів культури і мистецтв III-IV рівні акредитації. Вінниця : Нова книга, 2010. 224 с.
20. Муха А.І. Композитори України та української діаспори: довідник. К. : Муз. Україна, 2004. 352 с.
21. Олексюк О. М. Музична педагогіка. Навч. посібник. Київ : КНУКіМ, 2006. 188 с.
22. Ольховський А. Нарис з історії української музики: наук. видання / Підг. до друку, ред., вст. ст. та коментарі Л.П. Корній. К. : Муз. Україна, 2003. 512 с.
23. Откидач В. М. Історія та теоретичні основи диригування : навч.-метод. посіб. Харків : Форт, 2014. 134 с.
24. Очеретовська Н., Цицалюк Н., Черемський К. Український словник музичних термінів. Харків : Вид-во «Атос», 2008. 178 с.
25. Павлишин С. Музика двадцятого століття: навч. посіб. Львів : БаК, 2005. 232 с.
26. Сіненко О. Історія зарубіжної музики: метод. рек. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 80 с.
27. Смаглій Г. Основи теорії музики: підручник для навчальних закладів освіти культури і мистецтв. Харків : Факт, 2005. 384 с.
28. Супрун-Яременко Н. Поліфонія : посібник для студ. вищих навч. муз. заклад. Вінниця: Нова Книга, 2014. 512 с.
29. Шип С. Музична форма від звуку до стилю: навч. посіб. К.: Муз. Україна, 1998.
30. Ярмо М., Ластовецький М., Каралюс М. Історія зарубіжної музики: організаційно-методичні матеріали до самостійної роботи студентів. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка, 2016. 128 с.